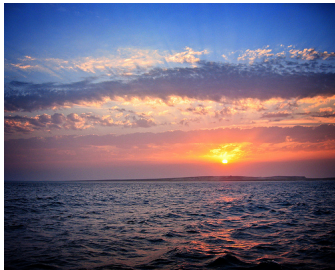

Trong bài viết “ [A Code of Conduct for the South China Sea](#) ” đăng trên báo “Dân tộc” (Thái Lan), tác giả Mark J Valencia thuộc Chương trình Nghiên cứu châu Á và Viện Woodrow Wilson nhận định về các nội hàm và khả năng thông qua Bộ Quy tắc ứng xử tại Biển Đông (COC) tại Hội nghị Thượng đỉnh ASEAN-Trung Quốc diễn ra vào tháng 11/2012.

Để có kết quả, các bên cần đàm phán đi đến một thỏa thuận có thể được tất cả các bên chấp thuận và có hiệu lực. Thỏa thuận có thể dựa vào “Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông” giữa ASEAN và Trung Quốc đã được đưa ra trước đó, các thỏa thuận về quản lý các sự cố trên biển, các hoạt động quân sự nguy hiểm và những vấn đề liên quan khác. Ưu tiên đầu tiên cần bàn tại là thỏa thuận cần quy định rõ địa điểm nào, nước nào và Bộ Quy tắc ứng xử áp dụng ở mức độ nào, có bao trùm lên tất cả Biển Đông hay không hay chỉ tại những khu vực tranh chấp, và cách thức giải quyết vùng lãnh thổ Đài Loan. Để có tính toàn diện, COC cần đề cập đến tất cả các hoạt động, chẳng hạn như thăm dò và khai thác tài nguyên, nghiên cứu khoa học và hội đồng và hoạt động quân sự; cần tái khẳng định cam kết của các bên đối với các nguyên tắc và mục đích của Liên hợp quốc, Công ước về Luật biển của Liên Hợp Quốc năm 1982 (UNCLOS), nguyên tắc của Trung Quốc về cùng tồn tại hòa bình, và những điều này sẽ giao thoa trên cơ sở bình đẳng và tôn trọng lẫn nhau. Bộ quy tắc đó cần tái khẳng định việc sử dụng biển vì mục đích hòa bình, giải quyết các tranh chấp mà không được đe dọa (sử dụng vũ lực) hoặc sử dụng vũ lực, phù hợp với luật lệ quốc tế, trong đó có UNCLOS 1982; khẳng định lại quy định do hàng hải và hàng không theo luật quốc tế.

Các bên liên quan cũng cần tái cam kết kiểm soát không tiến hành các hoạt động có thể làm phức tạp thêm hoặc làm các tranh chấp leo thang, không được chiếm nhúng hòn đảo hiện không có người ở; cần nhất trí đàm phán những dàn xếp tạm thời có mục đích thiết thực để cùng quản lý và chia sẻ các nguồn tài nguyên cũng như những hoạt động trong khu vực tranh chấp. Nhất thiết phải có một điều khoản cơ chế giải quyết vãn đở bất giải tài thuyên và thuyên viên đánh cá của nước đòi chế quyền. Như là một phần của COC, các bên cần phải nhất trí thông lờng và đờng hờng tở nguyờn chế đờo các hoạt đờng quân sự tại khu đờc quyền kinh tế của nước ngoài, nhất là việc thu thập thông tin tình báo. Việc giải quyết các tranh chấp cần phải đờc xem như là điều bất buờc, có tham khảo các điều khoản liên quan nêu trong Hiệp ỏc Thân thiện và Hợp tác ASEAN 1976, Tòa án Công lý Quốc tế hoặc Tòa án vờ Luật biển. Nếu ASEAN và Trung Quốc có thể thông nhất đờc một bộ quy tắc nhờ vờy sẽ rờt tốt cho khu vực Biển ỏng, cho khu vực ASEAN và các nước hờu quan. ỏó có thể sẽ là một hình mẫu cho những tranh chấp tại các vùng biển khác, như biển Hoa ỏng.

Theo Nationmultimedia (10/12)

Vờ Hiờn (gt)